

Handläggare
Hillevi Andersson
Telefon: 08-508 25 244

Till
Socialnämnden
2020-11-17

Maja Bjarneby
Telefon: 08-508 25 207

Lii Drobus
Telefon: 08-508 25 252

Marianne Gabrielsson
Telefon: 08-508 25 950

Utredning av införande av en stadsövergripande uppföljning av socialtjänstens insatser

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner redovisningen av budgetuppdraget att utreda hur man kan införa en stadsövergripande uppföljning av socialtjänsten med tydligare fokus på förändring i brukarens situation på grund av socialtjänstens insatser.
2. Socialnämnden ger förvaltningen i uppdrag att undersöka intresset från stadsdelsförvaltningarna för att delta i en pilot kring uppföljning av socialtjänstens insatser.
3. Redovisningen delges kommunstyrelsen och samtliga stadsdelsnämnder.

Fredrik Jurdell
förvaltningschef

Veronica Wolgast Carstorp
avdelningschef

Sammanfattning

Socialnämnden fick i Stockholms stads budget för 2020 i uppdrag att utreda hur man kan införa en stadsövergripande uppföljning av socialtjänsten med tydligare fokus på förändring i brukarens situation på grund av socialtjänstens insatser.

Efter genomförda kartläggningar och analyser av befintliga strukturer för uppföljning inom socialtjänstens verksamhetsområden samt efter en omvärldsbevakning där utvalda befintliga modeller för systematisk uppföljning har studerats föreslår förvaltningen en

uppföljningsmodell som kan agera som ett komplement till den befintliga individuppföljningen.

Arbetet beskrivs i form av en rapport och i denna rapport föreslås sex frågor som kan ingå i en stadsövergripande uppföljningsmodell.

Som ett första steg skulle en pilot kunna pröva ovanstående uppföljningsmodell. Den skulle kunna omfatta utvalda verksamheter i ett urval av stadsdelsförvaltningarna och genomföras med start under det första halvåret av 2021. Efter en pilot som utvärderas och faller väl ut, kan uppföljningen vara en del av utvecklingen av verksamhetssystemet Esset

Bakgrund

I den av kommunfullmäktige beslutade budgeten för Stockholms stad år 2020 fick socialnämnden i uppdrag att utreda hur man kan införa en stadsövergripande uppföljning av socialtjänsten med tydligare fokus på förändring i brukarens situation på grund av socialtjänstens insatser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor vid socialförvaltningen. Socialförvaltningens förvaltningsgrupp har behandlat ärendet den 11 november 2020 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 november 2020.

Ärendet

Budgetuppdraget har inneburit att utreda hur en stadsövergripande uppföljning skulle kunna införas. En avgränsning som gjordes i ett tidigt skede var att uppföljningsmodellen som förslås ska avse uppföljning av insatser som är initierade av myndighetsbeslut och innefattar således inte serviceinsatser eller utförarens uppföljning.

Arbetet har bestått av två delar:

- 1) En kartläggning och analys av befintlig uppföljningsstruktur av insatser initierade av ett myndighetsbeslut inom socialtjänstens olika verksamhetsområden.
- 2) En omvärldsbevakning avseende systematisk uppföljning inom vilken information om utvalda befintliga modeller för systematisk uppföljning inom socialtjänst har inhämtats från SKR (Sveriges kommuner och regioner) och Socialstyrelsen.

Resultatet av dessa två delar har bearbetats och analyserats i syfte att ta fram ett förslag på en modell för hur staden ska kunna införa en stadsövergripande uppföljning av socialtjänsten som har ett tydligt fokus på förändring av brukarens situation på grund av socialtjänstens insatser.

Inom ramen för budgetuppdraget togs ett förslag på frågeställning fram. För att undersöka om dessa föreslagna frågor kunde anses vara relevanta och vara möjliga att bygga en stadsövergripande uppföljning på har utredningen haft en aktiv brukarmedverkan samt en aktiv medverkan från socialtjänstens olika verksamheter. De synpunkter som framkommit under detta arbete presenteras i rapporten.

Under utredningsarbetet har även avstämning genomförts med ett flertal av förvaltningens medarbetare i projektet Modernisering av sociala system, för att undersöka om och i så fall hur utredningens resultat och de utvalda frågorna skulle kunna integreras i det nya verksamhetssystemet Esset.

Jämställdhetsanalys

I socialtjänstlagens portalparagraf anges bland annat att socialtjänsten ska främja människors jämlikhet i levnadsvillkor. Jämlikhet och jämställdhet hänger ihop, men är inte samma sak. Jämlikhet handlar om rättvisa villkor mellan individer och grupper i samhället medan jämställdhet gäller förhållandet mellan kvinnor och män. Utredningen av den nya socialtjänstlagen (SOU 2020:47) föreslår bland annat att socialtjänstlagens mål kompletteras med att utöver ”jämlika” även lägga till ”jämställda” levnadsvillkor.

Alla individer som ansöker om stöd från socialtjänsten ska kunna beviljas sådant stöd utifrån sina behov, oavsett kön. Inom ramen för de insatser som socialtjänsten erbjuder uppmärksammas ändå att det finns områden där det kan råda ojämställdhet. Ett par exempel kan vara att missbruksvården traditionellt sett är anpassad efter mäns missbruk eller att biståndsbeslut kan påverkas av våra egna föreställningar om kön.

I utredning av den nya socialtjänstlagen fastslås att könsuppdelad statistik är ett första viktigt steg för att få en överblick av könsmonster vad gäller individens tillgång till insatser. Dock är könsuppdelad statistik inte alltid tillräckligt för att kunna identifiera och förstå ojämställdhet. Skillnaderna behöver förstås utifrån om de är motiverade eller omotiverade utifrån de behov och önskemål som individen uttryckt, samt om skillnaderna är ett resultat av

bemötande och bedömning på grund av könsstereotypa föreställningar, så kallad genusbias.

En gemensam modell för stadsövergripande uppföljning med frågor som ställs till alla som har en pågående insats kan hjälpa oss att belysa dessa frågor och jämförelser kan göras av kvinnors och mäns upplevelser kopplat till beviljade insatser.

Förvaltningens synpunkter och förslag

De frågor som förvaltningen föreslår kan användas i en stadsövergripande uppföljning av socialtjänsten med tydligare fokus på förändring i brukarens situation på grund av socialtjänstens insatser är sex frågor som SKR har tagit fram. Detta är framtaget i samråd med Socialstyrelsen och inom ramen för ett utvecklingsarbete som har bedrivits med syfte att underlätta för kommuner att använda systematisk uppföljning med stöd av sitt eget verksamhetssystem.

Frågorna utgår från olika kvalitetsområden som under detta utvecklingsarbete har lyfts fram som viktiga vid uppföljning. Var och en av frågorna berör en viss aspekt av kvalitet eller resultat i socialtjänstens arbete. Frågorna handlar om förändring av brukarens situation, om dennes upplevelse av livskvalitet, om betydelsen av stödet från socialtjänsten, om nöjdhet gällande stödet samt om bemötande och delaktighet. Frågorna, som är graderade med svarsalternativ där brukaren skattar sitt svar, lyder enligt följande:

1. Hur har din situation/problematik förändrats sedan insatsen/stödet från socialtjänsten påbörjades/den senaste uppföljningen?
2. Hur har din livskvalitet förändrats sedan insatsen/stödet från socialtjänsten påbörjades/den senaste uppföljningen?
3. Om din situation/problematik/livskvalitet har förbättrats, vilken betydelse har insatsen/stödet från socialtjänsten haft?
4. Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med det stöd du fått från socialtjänsten?
5. Hur har socialsekreteraren/ biståndshandläggaren bemött dig?
6. Hur mycket har du kunnat påverka insatsen/stödet du fått från socialtjänsten?

Mot bakgrunden av den genomförda utredningen föreslår förvaltningen att staden inför en stadsövergripande uppföljning för samtliga verksamhetsområden som beviljar insatser som sträcker sig längre än en månad där de ovan föreslagna skattningsfrågorna används. Brukaren besvarar frågorna på egen hand och förblir

anonym vid besvarandet av frågorna. Resultatet ska kunna aggregeras på gruppnivå och uppföljning ska integreras i det framtida verksamhetssystemet Esset. Denna stadsövergripande uppföljning är inte avsedd att ersätta befintliga uppföljningsstrukturer på individnivå mellan socialarbetare och brukare. Som ett första steg skulle en pilot kunna pröva ovanstående uppföljningsmodell. Den skulle kunna omfatta utvalda verksamheter i ett urval av stadsdelsförvaltningarna och genomföras med start under det första halvåret av 2021. Efter en pilot som utvärderas och faller väl ut, kan uppföljningen vara en del av utvecklingen av verksamhetssystemet Esset.

Socialförvaltningen föreslår att nämnden godkänner redogörelsen och att ärendet delges stadsdelsnämnderna.

Bilaga

Rapport *Stadsövergripande uppföljning av socialtjänstens insatser*